

Paul Dinahtł'aa' Titus ts'ą' Neetł'at

1 ¹Shin ch'ah *Paul* doo T'oodjht'ay xaah alnaa diht'ay; daą' jindhihtł'at. T'oodjht'ay Daaneegn' *Jesus Christ* aanah eh shteh'a'. Doo T'oodjht'ay Daa ch'itah haayjhtiin iin ląą' huunay xaah tł'aan ląą' niign T'oodjht'ay niign aanah ląy eh heehutnayh xaah, ay iin xaah ch'ale' shteh'a'. ²Ay ląą' niign ts'anah dinee iin nts'ąą' duunoo' hq̄hchaah ts'ą' hohtaanayh heehutnayh. T'oodjht'ay, Doo k'a'elshyagn, ch'ittheh nan' teltsiin da' ts'anah t'ey, hq̄' ch'ah huu'uunih. ³Ay tł'aan shiit danh nsoon t'ey huuxaah niinihshah ts'ą', T'oodjht'ay Nee'ehshii nts'ąą' nay k'eetaat, Baaneegn' eh hach'uunaktanh, heehutnayh xaah. ⁴*Titus*, sts'eeninn' k'eh ląy eh dijł'eh, shaaneegn' eh *Jesus* ląy eh uudjınay xaah. Lehchinh neexon hu' *Jesus* ląy eh ts'uunih ts'ą'. Nts'ą' daą' ch'ah jindhihtł'at.

Tthihaą' T'oodjht'ay, Neeta', eh *Christ Jesus*, Nee'ehshii, hq̄tł'at nits'ihtaanak tł'aan ndzee' shiit hq̄suu' ts'ą' ntł'aahiitaa'aal.

⁵*Crete* nan' k'et nk'ehł'üüdn dhihdah, k'at'ey ts'eets'ihoh'ay k'at'ey sists'oodiilil shaa k'atnihta' xaah tł'aan nił ch'iduugn key huudlah danh *Christian* ch'indadn' doo ch'ittheh tatdaadal iin ch'itah haahuu'q̄q̄tee xaah. Jan nts'ąą' daą' ndihnay, sq' hee'qlnaa. ⁶*Christian* ch'indadn' jan k'eh koht'iin taaleel: ch'its'ąą' niign k'at'ey hihtaadiil; u'aat hihtaaleel tł'aan diits'jıkey' iin *Jesus* ląą' ts'ehłagn shijı' hiyyutdaaniil. Jan chih: doo iin k'at'ey hiik'ahohdee tł'aan huu'ethihhq̄hshaa, uts'jıkey' iin ay ch'ah koht'iin k'at'ey hihtaaleel. ⁷Doo gjıhee nłiin T'oodjht'ay xaah etnah. Ay eh ch'its'ąą' niign k'at'ey taadiil. Jan k'eh chih koht'iin taaleel: shin xaa' diits'ą' k'ahognthat shijı' niign k'ataadiil; hantey' t'ey k'ats'aniitalt'eel; ch'etnaą' dine' k'ataaleel; hi'ushxąą' t'ey k'a'itnahthiil; lesüü kaah k'at'ey hq̄tł'at daaniitat-thiidn; ⁸t'oot'ey haltthaan iin hq̄sq̄ k'atnahta'; hq̄soon niign daaniitat-thiidn; mjinjı' taasuul; tth'utdee'ay niign kaah hq̄tł'at taadiil; T'oodjht'ay tł'aa'idaltiin taaleel; diishyinh hq̄suu' ts'ą' k'atnahta'; ⁹ląą' heneegn' eh uuduldii xaah hach'uhnehtan k'eetaat, hq̄' ch'ah noo' uudiht'ey hq̄' taadiil. Hq̄' ch'ah diidi' ts'ą', ląą' niign eh, ch'ishyon iin huuxaah uutaasuul, huuk'anehtaa' xaah; tł'aan doo iin ląą' niign k'jı' daadetdlii iin, ch'its'ąą' niign hihdet-shyaagn huhnah'iil.

¹⁰Hqoq ch'ah ndihnih, jan xaah. Ndlaan iin l'aaq' niign k'at'ey hiiniithan t'aaan k'at'ey hiik'ahohdee: shyaaq' t'ey thahdelxoh ts'a' t'aaan ch'ishyon iin nadaahuuts'inuu'aa hiiniithanh. Ay ch'ishyon iin tah ts'anh ndlaan iin doo iin *Jew* k'aanii' lay eh huunay ch'a' l'tahniideel iin hijijij. ¹¹Thaat-'ehdanh k'adatjetguh ts'a' huut'e'. Ch'its'aaq' niign eh hach'uhnehtan eh, diits'ijkey' iin eh huuhihdl'aaq' ts'a' l'aaq' niign ch'a' l'tahniideel huu'ihstij. Lesüü hihdultsay xaah hqoq'ch'ah hahuu'uhnehtanh. Hqoq' xaah ch'ale' thaat-'ehdanh k'adatjetguh ts'a' huut'e'. ¹²Ay koht'iin iin nts'aaq' ts'ehlagan *Crete* nan' k'et t'iinn' daaq' hach'uunehtan k'eh hijit'eh: daaq' nih, "*Crete* nan' k'et t'iinn' helshyak shij'. Ts'ahqot'eh ts'a' koht'iin hijijij t'aaan nts'uu'aa' shij' hiiniithanh ts'a', ts'ohdetniik." ¹³Ay dineh lay eh hqoq'hee. Ay k'eexaan ch'ale' datdijhtay eh nts'aaq' ch'its'aaq' niign hihdet-shyaak, hqoq' ch'ah hutdijniij, l'aaq' niign lay eh hitnaathiil xaah. ¹⁴Ay t'aaan *Jew* noonak k'eet k'al'aaq' uulay k'ahitdaatth'agn t'aaan dinee iin doo iin l'aaq' niign ch'a' l'tahniideel iin nts'aaq' hqoq' dahdi' huuchenay k'eetaat k'ahqoq' th'ihthah hihtaadiil. ¹⁵Doo iin l'aaq' niign ch'a' l'tahniideel iin, ay koht'iin iin ch'its'aaq' niign hel'ih ts'a' t'aaan *Jesus* k'al'aaq' huunay ts'a', hqoq'ch'ah l'ahthhagn' hihdijidiin k'ahuusuuy niign. Ay koht'iin huu'ijiniij' eh huudzee' k'atth'itdee'ay. T'oot'ey hqosuu' ts'a' daaday iin hqoq' ch'ah l'ahthhagn' hihdijidiin hqosuu' ts'a' hqoq'ij, t'aaan huudzee' t'ey tth'itdee'ay. ¹⁶T'oot'ey doo iin l'aaq' niign ch'a' l'tahniideel iin "T'oodijht'ay its'etnayh," hqoq' henih t'oot'ey Uk'ia' hel'ay eh ch'its'aaq' koht'iin hijijij. Huuchaaniihijideegn eh k'ahiik'ahohdee eh, hqosuu' niign t'ey k'ahihtaadiil.

2 ¹T'oot'ey nanhu, l'aaq' niign hohduldii xaah hach'uuneltan k'eetaat daaq' utdijidiil. ²Ch'itay iin jan k'eh koht'iin hihtaaleek: ch'its'aaq' niign k'at'ey hihtaadiil; diishinh hqosuu' ts'a' hiik'atnahta'; l'aaq' lay eh hiiyutdaaniil; dinee iin l'aaq' huuxaah hihtaatsij'; l'aaq' hantey' k'ahendaatsal. ³Ts'ist'e' iin jan k'eh koht'iin hihtaaleek: T'oodijht'ay t'aa'idalshay iin hihtaaleek; T'oodijht'ay eh dinee iin k'ia' ts'ahqot'eh ts'a' k'ahuhtaahel; ch'etnaq' kaah hqot'at k'adaanihtatdee; hqosooq' niign hohduldii xaah hutdaaniil. ⁴Ts'exee iin hohduldii xaah hqoq' huu'etdaaniil, jan k'eh koht'iin hihtaaleek xaah; diikay' eh diits'ijkey' iin xaah hihtaatsij'; ⁵huu'ijiniij' taasuuk; ts'exee besehqt'ay; diishyah k'atnahta'; hqosooq' niign hihtaadiil; diikay' xaah hihtaatsij'. Ay ch'ah koht'iin hihtaaleek, dinee iin T'oodijht'ay Aaneegn' k'ia' ts'aht'eh ts'a' k'ahuhtaahel xaah. ⁶Dineh iin chih huu'ijiniij' taasuuk hqoq' hutdijidiil. ⁷Nts'aaq' huu'ihdl'aaq' ts'a' diiday eh, hqosuu' ts'a' tinnaal. Hqoq' ch'ah ts'anh hqosooq' niign diiday hitnah'iiil. Hohduldii xaah hach'uunihtan eh, jan k'eh koht'iin tijjeel; lay eh dine' tijjeel; ch'its'aaq' niign k'atijidiil; ⁸heneek l'aaq' ntiin, ay ch'ah ch'its'aaq' hqot'ay k'ahitdaaniil, ay ch'ah eh hutdijiniil. Ay ch'ah koht'iin hijijij ts'a', doo neek'ia' datdelshyaagn ch'its'aaq' neexaah k'atdaaniil eh, utnat-shyaal.

⁹Doo iin alnaa hijiiniin iin jan k'eh koht'iin hihtaaleel: nts'aa' huu'ihdlaa ts'a' hihdet-shyaagn eh, dineh huuts'a' k'aholthadn iin k'ahohtahdee; alnaa iin hqqsuu' ts'a' hihtatnaal, dineh huuts'a' k'aholthadn iin huuxaah shiit uutaasuu' xaah; k'at'ey huudaa' hatdaach'ihnaashii; ¹⁰huuts'anh k'ach'ihnaa'iji, t'oot'ey tth'iinoo' hihtaaleel t'aaan t'anihdaht'eel. Ay ch'ah koht'iin hijiiji ts'a' nts'aa' huu'ihdlaa ts'a' hihdet-shyaagn eh, ch'ishyon iin T'oodjht'ay Nee'ehshii aanah hach'uuneltan xaah lahhiiyutdaaniil.

¹¹T'oodjht'ay lahtthagn' dinee iin hqqt'at ts'iniiniik, huu'uhshih xaah. ¹²Hqo' ch'ah hut-shyaagn eh daa' uudzaldii: T'oodjht'ay k'ja' niign ch'a' ltaatsaada' t'aaan jan nan' k'et bihqo'iiin kaah hqqt'at k'adaanintsatdee. T'axoh jah nan' k'et ch'ijni'ii' suu' eh tth'utdee'ay niign eh T'oodjht'ay niign k'eetaat tsal'iiil. ¹³Hqo' ch'ah tsal'iiil, noo' haatha' diichaah dziinn' aanah naniints'etdee eh. Shiit dziinn' aanah naniints'etdee eh, shiit dziinn' taat'eel heets'etnayh. Ishiit danh neeT'oodjht'ay', *Jesus Christ*, Doo diichaah ntiin eh Nee'ehshii, huhnah'iiil. ¹⁴Huu'ihdlaa ts'a' ts'ahqot'eh niign ch'a' neetahshih xaah, huut'aa'idaltji. Ay t'aaan shyuut hqqsoun tth'itdee'ay koht'iin Uts'an shij' tsaaleel t'aaan doo iin hqqsoun niign shij' laa' het-shyaagn ay ch'ale' tsaaleel. ¹⁵Hqo' ch'ah huu'ihdlaa ts'a' hohduldii xaah hach'utnihtan. Nts'aa' niign hihtaadiil t'aaan nts'aa' ch'its'aa' niign het-shyaagn, uha' doodjittay eh hqo' ch'ah hutdijiniil. Doot'ey k'alahni'utdaaniil.

3 ¹Jan k'eh koht'iin hihtaaleel tay' t'ey hqo' nahutdiniil. Doo iin jah nan' k'et k'ach'ihohle' iin t'aaan huuxaah ch'idadiiiniin iin, lahhuunih. Huuk'ahohtahdee t'aaan huu'ihdlaa ts'a' hqqsoun niign tsaadiil hiiyutdaaniil. ²Doot'ey xaah ts'ahqot'eh ts'a' eh k'ahuhtaaheel. Li'ushxaq' t'ey k'ahitnahthiil. Huu'ach'ihdoodehthiil de' t'ey, hqqsuu' ts'a' koht'iin hihtaaleel t'aaan huudzee' shiit lahtthagn' dinee iin xaah hqqsuu' ts'a' taat'eel. ³Neexon du' hittheh da' jan k'eh, koht'iin ts'ijje': ts'ets'ooniindiign; k'a'uk'ats'ihohdee; ch'its'aa' niign tthidats'ijideel; huu'ihdlaa ts'a' ts'ahqot'eh ts'a' eh neexon diinaniints'elthat shij' kaah hqqt'at daaniints'etdee; ts'ahqot'eh ts'a' niign eh ch'uuts'iin niign k'eetaat ts'al'iji'; chishyon iin ts'idaneehudhiht'e' t'aaan ts'idahuuts'uhdiht'e'. ⁴Ay ch'ah koht'iin ts'ijje' t'oot'eyT'oodjht'ay, Nee'ehshii, dinee iin teejuh iniithanh t'aaan huuxantsiji' hqo' ch'a' nee'ich'ooneh'iji'. ⁵Ay t'aaan nee'ihshih. Dii t'ey tth'itdee'ay niign hqo' hut-shyaagn, hqo' k'eexaan ch'ale' k'a'iiilay xaah, nee'ihshih. T'oot'ey teejuh nee'uunay eh nee'ihshih. T'oodjht'ay Otdeegn' Ay ch'ale' nanee'ich'ot, neets'ant'ay' it'aa'ii'aaan eh. Uxaa' tay' t'ey nee'eehat-hij' t'aaan ch'its'aa' niign ch'a' ch'iduugn niign Uxaa' hqqsuu' niign neets'ineel. ⁶T'oodjht'ay Dotdeegn' *Jesus Christ* xaa' neet'aa'ijijaa, hqqsoun niign huu'ihdlaa ts'a' tsaadiil xaah. ⁷Hqo' ch'ah det-shyaagn, hqqt'at neets'iniiniign xaa' jan k'eh koht'iin tsaaleel xaah: doo iin T'oodjht'ay tth'itdee'ay koht'iin huhtsiin iin t'aaan doo iin duunoo' hqhchaah ts'a' huhtaanay heehetnayh iin.

⁸Hq̄q' łay eh hq̄q' nay hq̄q't'eh. Hq̄q' ch'ah ndihnay łaq̄q' hee'innayh ts'q̄', datd̄ihtay eh hq̄q' aanah huuheel' nuudihñih. Hq̄q' ch'ah uuniihee ts'q̄', doo iin T'ood̄iht'ay łay eh huunay iin nts'q̄q̄' hq̄q̄suu' ts'q̄' niign noo' uudih hihtaadiil łaq̄q' naniich'ihtatdee.

Hq̄q' ch'ah ndihnay nsq̄q t'āan dinee iin xaah uutaasuuk. ⁹T'oot'ey dinee ts'ooniiniign iin shyq̄q' t'ey kaah nuhdehkat de', sq̄' huuts'q̄' hq̄q̄heel. *Jew* noonagn k'et huutthaay' iin q̄qsii' neetł'adn aanah, sq̄' udq̄q̄tth'agn. Doo iin *Moses* nach'uudah'iin niign aanah t'āan heneek eh, lidahdetxaan iin ch'a' an' hetdildah. Ay iin nts'q̄q̄' hihdet-shyaagn hq̄q' ch'ah k'ahuusuy t'āan shyq̄q' k'eh t'ey hq̄q't'eh. ¹⁰Doo dine' dinee iin litsihdel'ay huu'ihtsiin, łakey danh, "Ch'its'q̄q̄' niign dinshyaagn," hq̄q' udj̄ñih danh, ishiit danh ts'an̄h uch'a' an' hetdildah. ¹¹Ch'its'q̄q̄' niign det-shyaagn bi'innaih ts'q̄' hq̄q' ch'ah t̄j̄diil. Uts'ant'ay' ch'its'q̄q̄' koht'iin n̄iin huu'iich'ooneh'ih.

¹²*Artemas* le' t'āan *Tychicus* le' nts'q̄' utidhak-'a' eh, hantey' t'ey *Nicopolis* key shiit shaa niiniihay. Ishiit danh xay tihthał. ¹³*Zenas*, doo nach'uudah'iin dine' n̄iin, t'āan *Apollos*, ay iin hantey' t'ey t̄h̄iihuunih'ay t'āan łahthagn' diits'an hiital'iil eh uk'atnihta'. ¹⁴*NeeChristian* chiill' key' iin shyq̄q' t'ey k'ahihtal'iil t'āan dq̄q' hohduldii: hq̄q̄soon niign noo' uudiht'ey hihtaadiil t'āan dinee iin łahthagn' diits'an hiital'iil uk'ahnahta'. ¹⁵Łahthagn' sh'eh hihdel̄tth'ii iin nts'q̄' niidach'ihñii'q̄q̄. Neetłaq̄q̄ iin doo neexantsj̄j̄' iin t'āan *Jesus* łay eh uunay iin, huuts'q̄' niidajinih'q̄q̄.

T'ood̄iht'ay łahthagn' ishiit danh daltth'ii iin hq̄q̄t'at n̄ühts'itaanak.